

Rapportering av modellberäkning och objektiv skattning/inledande kartläggning av luftkvalitet för 2019

Nu är det dags att rapportera resultat från modellberäkning och objektiv skattning/inledande kartläggning av luftkvalitet.

- **Senast den 15 juni 2020** ska resultat från modellberäkning och objektiv skattning/inledande kartläggning av luftkvalitet för år 2019 rapporteras i PDF-format till Naturvårdsverkets e-postlåda rapporteringluftkvalitet@naturvardsverket.se.

I samverkansområden där rapporteringen kommer att ske för flera kommuner via en företrädare, t.ex. en samordnare eller en konsult, bör denna meddela kommunerna att detta kommer att göras, och att kommunerna inte själva behöver kontakta Naturvårdsverket.

Innehåll

Vem ska rapportera?	2
Vad ska rapporteras?.....	2
Hur ska data rapporteras?.....	3
Vad händer med de data som rapporterats in?	4
Vägledning.....	4
Mer information.....	4
Kontakt	5

Vem ska rapportera?

Varje kommun ansvarar för att resultat från kontrollen av miljökvalitetsnormerna (i det här fallet resultat från modellering och objektiv skattning/inledande kartläggning) rapporteras årligen till Naturvårdsverket.

Om kontrollen har skett inom ramen för samverkan kan rapporteringen göras gemensamt av en företrädare för kommunerna, t.ex. en samordnare eller en konsult. De enskilda kommunerna behöver då inte meddela Naturvårdsverket separat.

Om kommunen inte har genomfört någon kontroll, behöver kommunen inte kontakta Naturvårdsverket. Se nedan vad gäller krav på kontroll och rapportering.

Vad ska rapporteras?

Rapporteringsskyldigheten när det gäller miljökvalitetsnormer (MKN) omfattar resultat från kontroll av kvävedioxid (NO₂), svaveldioxid (SO₂), kolmonoxid (CO), bensen, partiklar (PM10 och PM2,5), bens(a)pyren (B[a]P), arsenik (As), kadmium (Cd), nickel (Ni) och bly (Pb), dvs. de föroreningar som regleras i luftkvalitetsförordningen (2010:477) och som ska kontrolleras av kommunerna.

Kraven som rör rapporteringen finns i 36-38 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter om kontroll av luftkvalitet (NFS 2019:9).

Resultat från objektiv skattning inkl. inledande kartläggning

Objektiv skattning utgör minimivån när det gäller kontrollen av miljökvalitetsnormerna och därmed även när det gäller rapporteringen. Alla kommuner ska ha koll på luftkvaliteten – och miljökvalitetsnormerna ska därför kontrolleras på något sätt i alla kommuner (genom mätning, modellering eller objektiv skattning), oavsett om kommunen kontrollerar själv eller ingår i ett samverkansområde. Detta innebär t.ex. att om kontinuerliga mätningar av en förorening sker i en av kommunerna i ett samverkansområde, ska föroreningen kontrolleras i övriga kommuner genom, som lägst, objektiv skattning.

Vidare ska en kommun eller ett samverkansområde som enbart har kontinuerliga mätningar av kvävedioxid (NO₂) och PM10, göra en objektiv skattning eller inledande kartläggning för de övriga luftföroreningar som regleras i luftkvalitetsförordningen (SFS 2010:477), dvs. PM2,5, bensen, bens(a)pyren, kolmonoxid, svaveldioxid samt metallerna arsenik, bly, kadmium och nickel. En inledande kartläggning ska göras i de fall där information om halterna av en förorening saknas.

Vid framtagande av en objektiv skattning kan det vara lämpligt att använda webbverktyget VOSS <http://voss.smhi.se/> som har utvecklats av Reflab-modeller för preliminära bedömningar av halterna av PM10 och NO₂ i gaturum.

De redovisningar som idag finns inrapporterade i datavärdens databas <https://datavardluft.smhi.se/portal/objective-estimations> kan i vissa fall ge ytterligare stöd och inspiration till kommunernas framtida arbete med inledande kartläggning och objektiv skattning. I första hand är det dock viktigt att **följa den vägledning om inledande kartläggning och objektiv skattning** som har tagits fram www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/miljokvalitetsnormer/mkn-luft/vagledning-inledande-kartlaggning-objektiv-

[skattning.pdf](#). I år har den i främst uppdaterats med aktuella hänvisningar till de reviderade föreskrifterna NFS 2019:9.

Resultaten från den inledande kartläggningen/objektiva skattningen ska redovisas i PDF-format.

Resultat från modellberäkning

Modellering kan användas som ett komplement till kontinuerliga mätningar eller som enda kontrollmetod beroende på luftkvalitetssituationen. Reflab-modeller har tagit fram en vägledning om hur man kan genomföra en modellberäkning www.smhi.se/reflab/guider/guider/steg-for-steg-sa-gor-du-en-luftkvalitetsberakning.

Om kontrollen genomförts i form av modellberäkningar ska nedanstående dokument finnas tillgängliga på en webbsida samt refereras till vid rapporteringen. Kontrollstrategin och programmet för samordnad kontroll ska avse innevarande år.

- En kontrollstrategi enligt 3-4 §§ NFS 2019:9.
- Ett kvalitetssäkringsprogram enligt 6 § NFS 2019:9.
- Ett program för samordnad kontroll enligt 8-9 §§ NFS 2019:9 i de fall kontrollen har bedrivits i samverkan med andra kommuner.

I Naturvårdsverkets handbok 2019:1 Luftguiden finns mer information om programmen.

Själva resultaten från modelleringen ska redovisas i PDF-format. I de fall GIS-information finns tillgänglig ska även den bifogas rapporteringen.

Hur ska data rapporteras?

Resultat från modellberäkningar och objektiva skattningar/inledande kartläggningar ska levereras i **PDF-format** till rapporteringluftkvalitet@naturvardsverket.se¹ senast **den 15 juni 2020**².

I e-brevet får gärna följande uppgifter ingå utöver själva redovisningen:

- Vilket år redovisningen avser (bör vara 2019 om det inte är historiska resultat som rapporteras)
- Den kommun eller de kommuner som redovisningen omfattar (kan vara flera kommuner om det t.ex. är företrädaren för ett samverkansområde som rapporterar)
- De föroreningar som ingår i redovisningen

Vid frågor eller behov av stöd kontakta oss via e-post rapporteringluftkvalitet@naturvardsverket.se.

¹ Rapporteringen har tidigare skett via den s.k. valideringstjänsten, men den kommer inte att användas i årets rapportering. Planer finns på att utveckla ett nytt rapporteringsförfarande för luftdata, det är dock oklart när detta kommer att finnas tillgängligt och vilket format det kommer att ha.

² Rapporteringsdatumet är tidigarelagt med två veckor jämfört med tidigare år.

Vad händer med de data som rapporterats in?

Samtliga redovisningar som levereras kommer att läggas in i den nationella databasen för luftkvalitet <https://datavardluft.smhi.se/portal/objective-estimations> som hanteras av Naturvårdsverkets datavärd för luftkvalitet. Databasen/portalen innehåller idag alla de objektiva skattningar och inledande kartläggningar som hittills rapporterats (2016–2018).

Den information som rapporteras till datavärden ligger till grund för Sveriges årliga rapportering om luftkvalitetssituationen till EU-kommissionen.

Det är även viktigt att alla kommuner publicerar de redovisningar som rapporterats på sina egna webbplatser, så att informationen finns lättillgänglig även där.

Vägledning

Naturvårdsverket och Reflab-modeller har tagit fram särskilda vägledningsdokument för att stödja kommunerna i arbetet med att genomföra objektiv skattning/inledande kartläggning och modellering. Mer info om dessa finns i tabellen nedan.

Vägledning / Verktyg	Webbadress	Kommentar
Inledande kartläggning och objektiv skattning av luftkvalitet - Vägledning om kontroll av miljökvalitetsnormerna för utomhusluft	www.naturvardsverket.se/upload/s-tod-i-miljoarbetet/vagledning/miljokvalitetsnormer/mkn-luft/vagledning-inledande-kartlaggning-objektiv-skattning.pdf	En vägledning om objektiv skattning och inledande kartläggning som är avsedd att ge steg-för-steg-vägledning och konkreta metoder som kan användas vid planering, genomförande och redovisning av objektiv skattning och inledande kartläggning. I dokumentet ingår bl.a. information om verktyget VOSS (Verktyg för Objektiv Skattning med Spridningsmodellering), se nedan.
VOSS (Verktyg för Objektiv Skattning med Spridningsmodellering)	www.smhi.se/reflab/luftkvalitetsmodeller/objektiv-skattning/ http://voss.smhi.se/	VOSS (Verktyg för Objektiv Skattning med Spridningsmodellering) har utvecklats av Reflab-modeller för preliminära bedömningar av halterna av PM10 och NO ₂ i gaturum.
Steg-för-steg-guide för luftkvalitetsberäkningar	www.smhi.se/reflab/guider/guider/steg-for-steg-sa-gor-du-en-luftkvalitetsberakning	En lista som steg för steg sammanfattar de viktigaste momenten innan, under och efter en modellberäkning.

Mer information

På Naturvårdsverkets webbplats finns mer information:

- [Allmän information om miljökvalitetsnormerna för utomhusluft](#)
- [En sammanställning över kommunernas rapportering av data för år 2018](#)
- [Information om rapportering av luftkvalitetsdata](#)
- [Information om kontroll av luftkvaliteten](#)

- [Statistik om luft](#)
- [Naturvårdsverkets ämnessida för luft](#)

Förordning, föreskrifter och vägledning nås via följande länkar:

- [Luftkvalitetsförordningen \(2010:477\)](#)
- [Naturvårdsverkets föreskrifter om kontroll av luftkvalitet \(NFS 2019:9\)](#)
- [”Luftguiden”. Naturvårdsverkets handbok om miljökvalitetsnormer för utomhusluft, 2019:1](#)

Kontakt

KONTAKTPERSONER - NATURVÅRDSVERKET

Matthew Ross-Jones	Helena Sabelström
matthew.ross-jones@naturvardsverket.se	helena.sabelstrom@naturvardsverket.se
010 – 698 13 01	010 – 698 10 95
rapporteringluftkvalitet@naturvardsverket.se	